

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ NA hARDTEISTIMÉIREACHTA, 2012

MATAMAITIC – GNÁTHLEIBHÉAL

PÁIPÉAR 1 (300 marc)

DÉ hAOINE, 8 MEITHEAMH – TRÁTHNÓNA, 2:00 go dtí 4:30

Freagair **SÉ CHEIST** (50 marc an ceann)

RABHADH: Caillfear marcanna mura dtaispeántar go soiléir an obair riachtanach go léir.

Ba chóir na haonaid tomhais chúí a lua sna freagraí nuair is ábhartha iad.

---

1. (a) Nuair a bhí Cáit tar éis 140 km a thaisteal, bhí $\frac{4}{9}$ dá turas déanta aici. Faigh fad a turais.

- (b) Bhí na sonraí seo a leanas ar bhille leictreachais Roibeaird:

<i>Cineál aonaid</i>	<i>Léamh faoi láthair</i>	<i>Léamh roimhe seo</i>	<i>Praghas ar aonad</i>
Ráta lae	35 087	34 537	€0.1506
Ráta oíche	17 213	16 853	€0.0745

- (i) Ríomh costas iomlán na n-aonad a úsáideadh.

Freisin, íocann Roibeard táille sheasta de €24.89 agus tobhach de €5.46. Gearrtar CBL ar gach suim ar ráta 13.5%.

- (ii) Ríomh suim iomlán bhille leictreachais Roibeaird.

- (c) Cheannaigh miondíoltóir 40 bréagán ar €24.75 an ceann. Dhíol sé 10 gcinn de na bréagáin ar €33.88 an ceann agus dhíol sé an 30 bréagán eile ar phraghas laghdaithe. Bhí luach €1270 san iomlán ar a chuid díolachán go léir.

- (i) Scríobh a bhrabús iomlán ar an mbeartaíocht mar chéatadán dá chostas. Bíodh do fhreagra ceart go dtí ionad deachúlach amháin.

- (ii) Faigh an praghas díola laghdaithe ar gach ceann den 30 bréagán eile.

2. (a) Réitigh iad seo le haghaidh x agus y
- $$x - y = 4$$
- $$2x + y = 5.$$

- (b) Bíodh $f(x) = x^3 + 2x^2 - x - 2$.

- (i) Taispeáin, trí roinnt a dhéanamh, gur fachtóir é $x - 1$ de $f(x)$.

- (ii) Uaidh sin, nó ar shlí eile, faigh fachtóirí eile $f(x)$.

- (c) Bíodh $g(x) = \frac{1}{x^2} - \frac{1}{2x}$ agus $h(x) = 1 - \frac{2}{x}$, áit a bhfuil $x \neq 0$ agus $x \in \mathbb{R}$.

- (i) Taispeáin go bhfuil $h(x) = -2x[g(x)]$.

- (ii) Faigh na luachanna ar x a fhágann go bhfuil $g(x) = h(x)$.

3. (a) Agus tú ag glacadh le $(t-1)x = 2-5t$, faigh luach x nuair atá $t = 7$.

(b) (i) Réitigh iad seo le haghaidh x agus y

$$x - y + 5 = 0$$

$$x^2 + y^2 = 17.$$

(ii) Cén réiteach a thugann an luach is lú ar $x - 2y$?
Scríobh síos an luach sin.

(c) (i) Simpligh $\left(\sqrt{x} - \frac{2}{\sqrt{x}}\right)\left(\sqrt{x} + \frac{2}{\sqrt{x}}\right)$, áit a bhfuil $x > 0$ agus $x \in \mathbb{R}$.

(ii) Uaidh sin, réitigh $\left(\sqrt{x} - \frac{2}{\sqrt{x}}\right)\left(\sqrt{x} + \frac{2}{\sqrt{x}}\right) = 3$, áit a bhfuil $x > 0$.

(iii) Fíoraigh do réiteach.

4. (a) Agus tú ag glacadh le $6 - 4i + 3u = 5i$, áit a bhfuil $i^2 = -1$,

(i) faigh u ,

(ii) breac u ar léaráid Argand.

(b) Bíodh $z = 1 + i$.

(i) Faigh $|z|$.

(ii) Taispeáin go bhfuil $z^2 + \bar{z}^2 = 0$, áit arb é $\bar{z}$ comhchuingeach coimpléascach z .

(iii) Fíoraigh go bhfuil $\frac{1+5i}{3+2i} = z$.

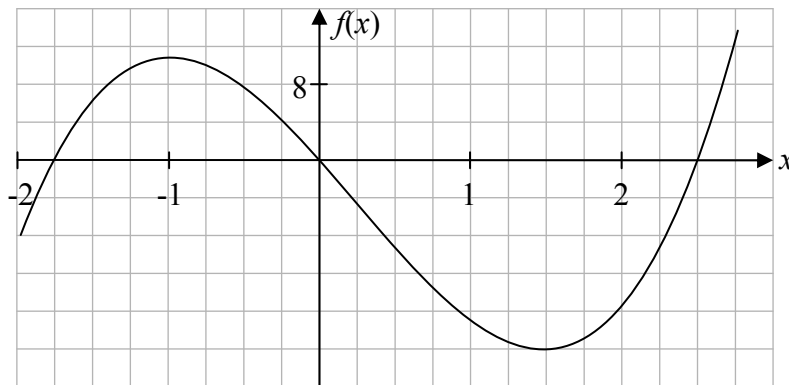
(c) Bíodh $w = 3 + 4i$.

Faigh na réaduimhreacha k agus t sa chaoi go bhfuil

$$w^2 - (k+t)w + t = 0.$$

5. (a) Is é $T_n = \frac{2n-1}{n+1}$ an n ú téarma i seicheamh.
Faigh suim an dara téarma agus an tríú téarma sa seicheamh.
- (b) Is é 2 an chéad téarma i sraith chomhbhreise agus is é 30 an t-ochtú téarma.
- (i) Faigh T_3 , an tríú téarma sa tsraith.
- (ii) Faigh S_{10} , suim an chéad deich dtéarma sa tsraith.
- (c) Is é $T_n = \frac{2}{3^{n+1}}$ an n ú téarma i sraith.
- (i) Scríobh, i dtéarmaí n , slonn do T_{n-1} , an $(n-1)$ ú téarma.
- (ii) Cruthaigh gur sraith iolraíoch atá ann.
- (iii) Taispeáin go bhfuil $S_9 = \frac{1}{3} - \frac{1}{3^{10}}$, áit arb é S_9 suim na chéad naoi dtéarma sa tsraith.
6. (a) Bíodh $h(x) = ax + b$, áit a bhfuil $x \in \mathbb{R}$.
Agus tú ag glacadh le $h(0) = 3$ agus $h(2) = -5$, faigh luach a agus luach b .

- (b) Sa léaráid taispeántar cuid den ghraf d'fheidhm f .

Bain úsáid as an ngraf chun iad seo a mheas:

- (i) na luachanna ar x a fhágann go bhfuil $f(x) = 0$,
- (ii) na luachanna ar x a fhágann go bhfuil $f'(x) = 0$, áit arb é $f'(x)$ díorthach $f(x)$,
- (iii) raon na luachanna ar x a fhágann go bhfuil $f'(x) < 0$.
- (c) Bíodh $g(x) = x(3x^2 - 9)$, áit a bhfuil $x \in \mathbb{R}$.
- (i) Faigh $g'(x)$, díorthach $g(x)$.
- (ii) Faigh comhordanáidí an uasphointe logánta agus comhordanáidí an íospointe logánta ar an gcuar $y = g(x)$.
- (iii) Tarraing graf na feidhme $g'(x)$, díorthach $g(x)$, san fhearann $-2 \leq x \leq 2$.

7. (a) Difreáil $y = 6x - x^2 - 5x^4$ i leith x .
- (b) (i) Difreáil $y = (3x^2 + 2)(x^3 - x)$ i leith x .
- (ii) Agus tú ag glacadh le $y = (x^3 - 2x^2 + 4)^5$, faigh luach $\frac{dy}{dx}$ nuair atá $x = -1$.

- (c) Caitear liathróid síos go ceartingearach ó bharr foirgnimh aird. Tugtar an fad, s méadar, a thiteann an liathróid le

$$s = 3t + 5t^2$$

áit arb é t an t-am ina shoicindí ón uair a chaitear an liathróid.

- (i) Faigh luas na liathróide tar éis 3 shoicind.
- (ii) Faigh an t-am t nuair atá an liathróid ag titim ar luas 23 ms^{-1} .
- (iii) Buaileann an liathróid an talamh ar luas 38 ms^{-1} . Cé chomh hard is atá an foirgneamh?

8. (a) Bíodh $g(x) = k(1 - x)$, áit a bhfuil $x \in \mathbb{R}$. Agus tú ag glacadh le $g(-5) = 20$, faigh luach k .

- (b) Bíodh $f(x) = \frac{5 + x^2}{2 - x}$, áit a bhfuil $x \in \mathbb{R}$ agus $x \neq 2$.

- (i) Faigh $f(5)$.
- (ii) Faigh $f'(x)$, díorthach $f(x)$.
- (iii) Taispeáin go bhfuil $f'(x) = 0$ ag $x = -1$.

- (c) Bíodh $h(x) = 5 + 3x - x^2$, áit a bhfuil $x \in \mathbb{R}$.

- (i) Faigh comhordanáidí an pointe P san áit a ngearrann an cuar $y = h(x)$ an y -ais.
- (ii) Faigh cothromóid an tadhlaí leis an gcuar $y = h(x)$ ag P .
- (iii) Tá an tadhlaí leis an gcuar $y = h(x)$ ag $x = t$ ingearach leis an tadhlaí ag P . Faigh luach t .

Leathanach Bán

Leathanach Bán

Leathanach Bán